

ХУДОЖНИЙ ТЕКСТИЛЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВО-ПРЕДМЕТНОГО СЕРЕДОВИЩА ІНТЕР'ЄРУ РЕСТОРАНУ

Качинська І. О., студентка факультету архітектури і дизайну,

Чернявський В. Г., кандидат архітектури, доцент

Національний авіаційний університет

Анотація. У статті розглядається роль художнього текстилю в сучасному інтер'єрі ресторану. Особливого значення в організації декоративного убранства інтер'єру набувають декоративні тканини. Це тканини для оббивки меблів, драпірувальні, розписні тканини, гобелени, текстильні панно, які є засобом художньої виразності теми і ідеї інтер'єру.

Ключові слова: художній текстиль, інтер'єр, ресторан, гобелен, просторово-предметне середовище.

Аннотация. Качинская И. О. Чернявский В. Г. Художественный текстиль как средство формирования пространственно-предметной среды интерьера ресторана. В данной работе рассматривается значение художественного текстиля в современном интерьере ресторана. Особое значение в организации декоративного убранства интерьера приобретают декоративные ткани. Это ткани для обивки мебели, драпировочные, расписные ткани, гобелены, текстильные панно, которые являются средством художественной выразительности темы и идеи интерьера.

Ключевые слова: художественный текстиль, интерьер, ресторан, гобелен, пространственно-предметная среда.

Abstract. Kachinskaya I. O. Chernyavskiy V. G. Artistic textile as mean of forming of environment of interior of restaurant. In this work the value of artistic textile is examined in the modern interior of restaurant. The special value in organization of decorative maid of interior is acquired by decorative fabrics. It is fabrics for upholstering of furniture, painting fabrics, tapestries, textile pictures which are the mean of artistic expressiveness of theme and idea of interior.

Keywords: artistic textile, interior, restaurant, tapestry, environment.

Вступ. В сучасних умовах масового виробництва витворів прикладного мистецтва підвищується значущість художньої майстерності. У зв'язку з цим

зросла роль декоративних тканин в інтер'єрах громадських будівель, а саме в інтер'єрах ресторанів. Таким чином, людина створює для себе комфортний навколишній простір.

Дизайн декоративних тканин має великі можливості для розвитку завдяки появі нових матеріалів. Декоративні тканини можуть відігравати провідну роль у формуванні дизайну інтер'єру або бути нейтральними елементами.

Проблема взаємозв'язку художнього текстилю з зорово-просторовим середовищем інтер'єру існувала завжди. У тих роботах, що досліджують взаємозв'язок текстилю і інтер'єру, розглядалася лише візуальна узгодженість декоративних тканин з архітектурними особливостями приміщення. Сучасні уявлення про синтез мистецтв базуються на дослідженнях Гасанової Н. С. [1], Морана А. [2]. У роботах Сперанської В. С. [3] висвітлювалося питання формування гармонії в мистецтві, дизайні, архітектурі. Виразним можливостям декоративно-прикладного мистецтва (зокрема художнього текстилю) присвячені роботи Жоголь Л. Е. [4; 5]. Недостатньо вивчені можливості художнього текстилю при формуванні інтер'єру ресторану.

Предметом дослідження даної статті є роль художнього текстилю в інтер'єрі ресторану, також текстиль розглядається як засіб формування художнього образу інтер'єру.

Метою дослідження статті є вивчення художнього текстилю як виду декоративного мистецтва і його композиційного взаємозв'язку з інтер'єром ресторану.

1. Прийоми застосування тканин в інтер'єрі.

Декоративні тканини займають значне місце в сучасному інтер'єрі і часом є важливим визначальним художнім елементом. У приміщенні ресторану вони можуть створити цікавий інтер'єр, якщо враховано функціональне призначення тканини і приміщення. Наприклад, для інтер'єрів адміністративних будівель тканини мають бути стриманими за кольором і малюнком, тоді як в кафе, ресторані можуть використовуватися різні по декору і насиченості текстильні вироби [6].

У сучасній практиці використання декоративних тканин для інтер'єрів громадських приміщень намітилися три основні прийоми: тканинам відводиться провідна роль у створенні художнього образу інтер'єру; тканини доповнюють за кольором і характером малюнка інші елементи оформлення інтер'єру; тканини є нейтральним фоном для інших художніх елементів в ансамблі інтер'єру.

Перший прийом передбачає оформлення інтер'єру декоративним текстилем і найбільш прийнятний для інтер'єрів ресторанів. Тут можуть використовуватися різні вироби: гобелен, завіса, меблева тканина, штори, килимове покриття і т. д.. Поєднуючись контрастно або тонально з іншими видами тканин або елементами обладнання, будь-який текстиль може стати провідним елементом всієї композиції інтер'єру.

Другий прийом використання декоративних тканин полягає в тому, що вони є додатковим елементом ансамблю інтер'єру, за кольором або малюнком доповнюють основні, виразніші елементи (керамічні панно, розпис, вітраж і т. д.).

Третій прийом передбачає використання текстилю як нейтрального фону для сильніших за своїми естетичними якостями і виразністю витворів мистецтва. Частіше за все витвір монументального мистецтва – мозаїка, розпис, вітраж – вимагають нейтрального фону, і в цьому випадку текстиль для штор, килимові покриття, меблеві тканини мають бути підібрані за кольором і малюнком з урахуванням цієї вимоги.

2. Види тканин та їх застосування.

Вироби з художнього текстилю, що використовуються в інтер'єрах ресторанів, за функціональним призначенням поділяють на меблеві і драпірувальні тканини (для завіс, штор, оформлення стін), килими і килимові покриття для підлоги, гобелени і панно, виконані а техніці аплікації, макраме, розпису і ін. [6] Провідна роль декоративних тканин і художніх текстильних виробів визначається масштабом виробу, композицією малюнка, кольором і фактурою, залежно від техніки виконання і сировини.

2.1. Меблеві тканини.

У різні епохи малюнок і колорит меблевих тканин підкорявся загальному стилю меблів і архітектури в цілому, кожна епоха мала свої яскраво виражені особливості. Меблеві вироби різних історичних епох пізнали зміни і в конструктивному рішенні, і в оформленні тканинами. Декоративним тканинам відводяться різні ролі в сучасних меблях. У окремих виробих тканина все більше пов'язана з конструкцією меблів і складає єдине ціле з її формою. Дуже цікавими є фактурні меблеві тканини, в яких використовується фасонна пряжа у вигляді різних потовщень, петель, вузликів. Меблі з такими тканинами доречно застосовувати для інтер'єрів ресторанів. В останній час почалися пошуки нових форм меблів, з'явилися спрощені надувні і збірні шиті вироби, в яких частково або повністю відсутні конструкції з дерева або металу. Для таких меблів застосовуються тканини з іншими фізичними якостями; це або гладка структурна тканина, або тканина з крупним декоративним набивним малюнком. Колір меблевої тканини є одним з основних елементів виразності. Меблева тканина може бути різного кольору – важлива колірна композиція. Якщо меблі вирішені так, що конструктивні деталі дерева не є видимими, то колір оббивки повинен поєднуватися з шпалерами, тканиною штор, килимом. Для виробів, де дерев'яні частини поєднуються з меблевою тканиною (крісла, диван, стільці), необхідно враховувати їх колірне співвідношення. Деревина, яка використовується для меблів, має дуже велику гамму відтінків – від світлих (береза, тополя) до темних сіро-коричневих (горіх) і темних червоних (червоне дерево). До того ж, штучне пофарбування деревини дозволяє збільшити палітру, так можуть з'явитися красиві сіро-зелені кольори деревини.

Рис. 1. Застосування текстилю в ресторані «Корсар»

Рис. 2. Драпірувальні тканини у ресторані «Маїкраф»

Рис. 3. Гобелен у ресторані «Ліон»

Кожен вид дерева має свою текстуру, малюнок, розріз. Ці особливості також збагачують красу виробів меблів і при підборі тканин обов'язково необхідно враховувати, чи підійде той або інший малюнок тканини до даної текстури деревини (рис 1). Підбір тканин по відношенню до кольору і текстури деревини може бути тональним або контрастним [5]. До меблевого виробництва широко увійшли пластмаса, метал, і деревина, яку стали фарбувати. Нові емалеві покриття для меблів існують найрізноманітніших кольорів – від білого до будь-якого іншого насиченого.

2.2. Драпірувальні тканини.

Історія мистецтва свідчить, що драпірувальні тканини завжди були пов'язані з характером обробки інтер'єру, тобто із загальним стилем архітектури. Так, в інтер'єрах XVIII-IX ст. декоративні тканини, які використовувалися для порт'єр або для декорування стін і вікон, вирішувалися в підпорядкуванні загальній архітектурній композиції. Драпірувальні тканини займають достатньо великий об'єм в убранстві ресторану, тому їх колір і малюнок має значення в загальному вирішенні інтер'єру. Тканини не лише прикрашають вікно, балкон – вони необхідні функціонально. Для інтер'єрів ресторанів застосовуються такі драпірувальні тканини: гладкі однобарвні, структурні, жакардові, набивні і в техніці ручного розпису. Великого поширення набули гладкі фактурні тканини, малюнок яких побудований лише на переплетенні ниток [7]. Такі тканини додають певну вишуканість і строгість інтер'єру, вони можуть бути застосовані в будь-якому приміщенні будівель різного призначення. Доповненням до фактури служить колір самої тканини. Гладкі фактурні тканини випускаються різних кольорів: від білих, легких золотистих до темно-зелених і синіх. Безумовно, світлі легкі поєднання знайдуть місце в будь-якому інтер'єрі. Тканини з набивним малюнком можуть бути різними: графічний малюнок в один колір (графіка тонка, витончена, за мотивами рослинного орнаменту) або площинний малюнок, набивні тканини у вигляді вільних площин кольору (рис. 2). Для приміщень ресторанів частіше створюють розписні драпірувальні тканини технікою холодного або гарячого батика. Підбір кольорової гамми драпірувальних тканин в інтер'єрі залежить перш за все від призначення приміщення. Необхідно пам'ятати, що стіна з вікнами – один з основних елементів інтер'єру, тому до підбору тканини для неї слід ставитися особливо ретельно. Тканина штор є важливим фоном для меблів і інших елементів обладнання, убранства інтер'єру, вона повинна гармонувати з кольором або шпалерами стін, бути тональною або контрастною по відношенню до них. Тональність створюється тоді, коли колір тканини і колір стіни або шпалер близькі за гамою. Наприклад, тепла гамма – охристий колір стін, гірчичний або теракотовий кольори штори. Контрастна гамма – колір стін білий, штори сині; золотисті стіни – зелені або бірюзові штори.

2.3. Гобелени.

Класичний гобелен в інтер'єрах мав вигляд картини, виконаної засобами ткацького ремесла, який заповнював певну площину стіни. Такі гобелени

створювалися живописцями, тому композиція, кольорове рішення, малюнок визначалися спрямованістю живопису того часу і стилем архітектури. В кінці ХХ ст. разом з класичним варіантом з'являється новий характер взаємодії між простором інтер'єру і гобеленом. Це пов'язано з новими тенденціями в архітектурі – підвищеною декоративністю і комфортабельністю інтер'єрів ресторанів. У ці роки впроваджуються різні види декоративних тканин як елементи архітектурної композиції, засобу формування простору, його трансформації. Декоративні тканини стають елементом конструкції, пластичним художнім засобом вирішення теми і образу інтер'єру. Такі види тканин, як гобелен, текстильне панно, виконані в різній техніці художнього оздоблення і ткацтва вступають в суперництво з традиційними видами мистецтв (віраж, мозаїка, фреска, скульптура). Декоративні тканини набувають художньої цінності і самостійності в архітектурній композиції інтер'єру.

За художнім вирішенням можна виділити такі види гобелена: площинний, виконаний в техніці щільного переплетення; фактурний, при виготовленні якого застосована змішана техніка ткацтва; рельєфний – ткани і неткани композиції з шерстяної пряжі і інших текстильних матеріалів, шкіри і штучних матеріалів; об'ємний, виконаний в змішаній техніці ткацтва, плетіння, шиття і що допускає користування різної сировини і матеріалів; структурний – змішана техніка ткацтва, плетіння, колажу з використанням текстильних і інших матеріалів, фольги, целофану, металевий стружки, алюмінію, люрексу, сизалю [8].

Гобелени стають актуальними при оформленні інтер'єру ресторану. Це пов'язано з тим, що кількість використовуваних в ткацтві матеріалів розширилася за рахунок металевих ниток і дроту, пластикових шнурів і інших новинок сучасної технології. Мистецтво гобелена приголомшує різноманітністю рішень, твори можуть бути площинними, фактурними і об'ємними, контрастними, мерехтливими, з переливами завдяки використанню сучасних не тканинних матеріалів. Бахрома, кисті, помпони, шкіряні ремінці, камені виробів, пластикові шнури і поліетиленових нитці, різноколірні нейлонові дроти – додаткові елементи, які можуть бути вплетені в полотно гобелена. У сучасному інтер'єрі ресторану гобелен набуває нових функціональних і декоративних рис, а саме: гобелен – монументально-декоративне панно на площині стіни, гобелен-перегородка, гобелен-стеля, гобелен – об'ємна текстильна пластика. Якщо гобелен є частиною простору стіни, то він виконує функцію картини, акценту в інтер'єрі (рис. 3). Його роль – створити атмосферу тепла і затишку. Гобелен може бути рухливою перегородкою, ширмою, що ділить простір на зони, подібне використання гобеленів дозволяє вирішувати відразу два завдання: декорування і зонування приміщення, що особливо актуально при створенні інтер'єрів ресторанів, де розбиття простору на зони обов'язкове. Таким чином, гобелен виступає в інтер'єрі як панно, декоративний акцент на стіні; у вигляді ширми, куліси або ж – об'ємної тривимірної скульптури.

Граючи на складних зіставленнях кольору, фактури, об'єму творці gobеленів добиваються різних сценічних ефектів. За допомогою gobеленів можна створювати як ультрामодні, авангардистські інтер'єри, так і респектабельні, дорогі інтер'єри, витримані в класичному стилі або ж в стилі «ретро», «кантрі». Все залежить від того, який матеріал буде вибраний (шерсть, шовк, нейлон, пластик і т. д.), поєднання фактур; використання прийомів об'ємної м'якої скульптури. Використання елементів національного ткацтва – дуже вдале рішення для декорування закладів з національною кухнею.

Висновки. В результаті проведеного дослідження було визначено, що художній текстиль відіграє важливу роль у формуванні інтер'єру ресторану і часто є визначальним художнім елементом. Форма і колір текстильних виробів виявляють особливості функціонального призначення приміщення, одночасно полегшують зорове сприйняття інтер'єру і встановлюють взаємодію між архітектурою і людиною. Зв'язок кольору текстильних виробів з оточуючим простором – один з найважливіших чинників вирішення композиції інтер'єру.

Колір і текстура меблевої та драпірувальної тканини є важливим елементом виразності інтер'єру ресторану. Для оформлення інтер'єру ресторану найбільш прийнятне застосування гладких, однобарвних, структурних, набивних тканин, і тканин у техніці ручного розпису.

Gобелен в інтер'єрі ресторану набуває нових функціональних і декоративних рис, може виконувати одночасно роль декоративного панно, перегородки, стелі, об'ємної текстильної пластики.

Подальші дослідження передбачається провести у напрямі вивчення особливостей взаємозв'язку художнього текстилю з іншими виробами декоративно-прикладного мистецтва у формуванні просторового середовища інтер'єру ресторану.

Література:

1. Гасанова Н. С. Текстиль в дизайне интерьера. К.: «Будівельник», 1987, 88 с.
2. Моран А. Декоративно-прикладное искусство. М., 1999, 250 с.
3. Сперанская В. С. Синтез архитектуры и монументально-декоративного искусства в интерьере общественных зданий. Обзор. М., 1974, 46 с.
4. Жоголь Л. Е. Декоративное искусство в интерьере общественных зданий. К., 1978, 103 с.
5. Жоголь Л. Е. Декоративное искусство в современном интерьере. К.: «Будівельник», 1986, 200 с.
6. Уренев В. П. Интерьер и оборудование предприятий общественного питания. К.: Будівельник, 1988., 112 с.
7. Цвет в дизайне текстиля / Н. Г. Романенко, И. Я. Яковец, Ю. П. Ищенко / Вісник Харк. держ. акад. дизайну і мистец. – 2005 – № 9. – с. 91-96.
8. Бещева Н. И. Gobелен в общественных интерьерах России: Дис. канд. искусствоведения: Москва, 2004, 219 с.

Надійшла до редакції 2.04.2009